

Tatweeschu Awises.

Isnahk katru deenu.

Maksā: Ekspedizija saņemot: par 1 gadu . 2 rub. 20 kap. par 1/2 gadu . 1 " 20 " par 1/4 gadu . — " 60 " par 1 mēnesi . — " 25 "	Maksā pa pastu peesuhot u. piisētā mahjā peesuhot: par 1 gadu . 3 rub. — kap. par 1/2 gadu . 1 " 60 " par 1/4 gadu . — " 90 " par 2 mēn. . — " 75 " par 1 mēn. . — " 25 "	Maksā us ahrsemēm: par 1 gadu . 5 rub. — kap. par 1/2 gadu . 2 " 80 " par 1/4 gadu . 1 " 70 " par 1 mēn. . — " 70 "	Studinajumi maksā: par sibku rakstu rind. 10 kap. 1. pusē un tekstā 30 kap. Adresez maiņa 10 kap. Numurs maksā 1 kap.	Redakzija un ekspedizija: Jelgavā, Katoļu ceļā № 44. Tahjrunis 981. Kantoris: Rīgā, Wajņu ceļā 30. Tahj. 8260. Pasta kaste 288.
--	---	--	--	--

Nr. 72.

Swehtdeen, 15. martā.

1915.

Swarigakais no satura:

Wahzija pret Kreewijas patstahwigas ruhpnēezibas atihstibu
Kreewijas muischneezibas prasibas par Bosporu un Dardaneleem.
Peremischlas pahrwehrschanā par muhsu zee-toksnī.
Muhsu kara spehka fronte pret Wahziju un Austro-Ungariju.
Karsch pret Turziju.
Kara lauks Franzija un Belgija.
Nogremdeti twaikoni
Nogrimusi amerikāņu semuhdens laiwa.
Kara ainas.

Wahzija pret Kreewijas patstahwigas ruhpnēezibas atihstibu.

Ihstas draudfibas juhtas starp Wahziju un Kreewiju sahka mafinatees jau pagahjuschā gadu simteņa septiņdesmitajos gados, pehz tam, kad Wahzija bija 1870/1 gadā pahrwah-rejusi Franziju un eebahfusi kabatā dafchus miljardus kara atlihdfibas. Ta bija tad sawu mehrki sasneegusi. — atturejusi Kreewiju no eemaisichanās kara jeb nodroschinajusi ar sa-weem glaimeem Kreewijas neutralitai, kas bija wisai wajadfiga leeta. Pehz tam apweenojusēs par ķeifara walsti ar pruhschu karali, kā Wahzijas ķeifaru preekschgala, Wahzija pēh-mās ar wisem spehkeem iflatit gadu no ga-da jo wairak sawu saimneezisko waru pahr Eiropu un ari pa dajai pat pahr wisu pasauli. Lihd ar to auga augumā ari wipas leeluma un augstprahitibas sehrga — pahrspeht ekonomī-škā siņā wisas pasaules walstis, eeguht wisur plaschus turgus, eemantot tant siņā pahr pasauli linamu wirskundfibu, ja wehl wairak: ta gri-

beja ari plaschā mehrā iflatit sawas robeschas Eiropā, atņemot Franzijai un Kreewijai pla-schus femes gabalus, jo ar daudfajām koloni-jam zītās pasaules daļās tai wehl nepeetika.

Jau 1879. g., kad wehl waldija Wahzija wezais Wijums I, tagadejā wahzu ķeifara teh-wa tehws, kņafs Gortschakows jau ra tsiņa kah-dam suhtnim starp zitu sekoscho: „arween wairak un wairak parahdas wahzu aģentu dīh-schanās uf to, tuwotees Austro-Ungarijai, lai tad waretu rihkotees kopigi tuwejo austrumu leeta“.

Jau Bismarks noslehdā ar Austro-Unga-riju un ari ar Italiju pat formalu trejsabeedri-bu, lai tad taisni apdraudetu Kreewiju.

Wahzu waldiba ļoti weikli prata ifleetot muhsu nelaimigo karu pret Japanu un pehz tam muhsu eekschejos nenēerus sew par la-bu, preeksch Kreewijas wahjinaschanas, jo no-slehdā uf 10 gadeem preeksch sewis eenesi-gus, bet preeksch mums nelabwehligus tirdf-neeziņas lihgunus ar Kreewiju, nel. grafa Wittes rihziba.

Bef tam Wahzija ir arweenu dfinusēs uf to, lai stahots zelā patstahwigai Kreewijas ruh-pnēezibas atihstibai. Schajā noluhkā wipa ar saweem uspirkteem aģenteem teezās iflatit fozialisma mahzibas starp Kreewijas fabriku strahdneekeem un tos weennotaj skubinat uf nemeeru un nerimstoscheem streikeem, kas gan kaiteja tā kreewu ruhpnēezibas atih-sibai, kā ari eedfina paschus strahdneekeus saimneezikā postā. ja, weetam un reifem pat

badā, — bet Wahzijas ruhpnēeziba pa tam ra-licheni fehla.

Wahzijas puhles ifgahja uf to, Kreewiju ufturet uf laiku laikeem par femkopibas walsti, kuņa lai tai raschotu un to apgahdatu ar leh-teem pahrtikas lihdfekļeem un ar lehteem neifstrahdateem, ruhpnēezibai derigeem mate-rialeem, lai wipa sawās fabrikās tos tad waretu pahrstrahdat un tad suhtit atpakaļ uf Kree-wiju, kā uf sawu galweno turgus weetu. Tā jr bijusi wahzu politika. Wahzija skatijās uf Kreewiju tihri kā uf sawu apakschneezi, kā uf no wipas ekonomiskā siņā atkarigu walsti, luh-kajās uf plascho Kreewiju, kā uf sawu koloni-ju ekonomiskā siņā. Preeksch scho mehrku sasneegschanas tai bija ruhpiģi pahrdomats un labi ifstrahdats un darbā laists plans.

Schi plana ifweschanā darbojās gan dip-lomati, gan kara aģenti, gan konfuli, gan rakst-neeki (sewischki laikrakstu darbineeki), gan tirdfneeziņas un ruhpnēezibas eestahfchu ap-kahrtzeļojoschee aģenti un beidlot sche uf dīhwi apmetuschees kolonisti pilsehtu wei-kalneeki un muhsu sarkanee „fitschi“. Wisi darbojās waiga sweedros un, jateiz, ne bef panahkumeem: ar wispahrigās politikas un tirdfneeziņas lihgunu palihdfibu Wahzija bija eeguwusi Kreewija labu fabrikas rascho-jumu noņehmeju un lehtu pahrtikas weelu un neifstrahdatu materialu peegahdataju.

(Turpmak beigas.)

Zihņa dehļ teesibam.

Romans is Napoleona laikeem.

(Turpinajoms.)

„Es ari nē, jo ari taws tehws wipai pee-krita. Ja nu wipi abi buhtu maldijuschees!“

„Brauksim pee wipēem, uf weetas“, Renē sauza, uflehkdams stahwus. „Man skaidri ja-redf, neweenu brihtipu ilgaki negribu wairs newajadfigā nesiņā buht un kawetees.“

Wezee Dissoli bija ne mafumu ifbrihne-juschees, dehlu un meitu pehz pahrīs deenam jau atkal pee sewis redlot, un ļoti nobijās, kad Renē ar wisstiprakeem pahrmetumeem, tā sakot wipēem ulbruka. Jo wairak wipa dusmas par grafa iftureschanos ifgaisa, jo wairak ari wipam peepēhmās pahrleeziba, ka mahte pret wipu spehlejusi wiltneezes lomu, un eekam wipsch Wiljeras sahdfchu bija sasneefis, wipsch jau sew schigli iftehloja schis leetas gaitu.

Wipa newiļus eeguhtais gredfens, waj tas nu teescham Sw. Helenas grafam ir peederejis jeb tikai bijis wipējam ļoti lihdfigs, wedis mahti uf domam, sawu skaisto, smalko dehlu, kūršč jau bija par kapitānu paaugstinats, pa-darit par grafu. Wipa bija lepna uf to, ka wipsch apņehmis sew par seewu dīschziltigu jaunkundli; bet tas wipai palika neifproiamis, ka wipsch tai gahja lihdfi uf swecho femi, kad wipsch tepat Franzija ari wareja palikt par leelu kungu. Sw. Helenas grafs bija miris, wipai wehl bija atmipā ufglabajuschees

dafchi agrako sakaru notikumi wipa ģimenē, tā tad nēmaf nenahzās gruhti, ufdot paschas dehlu par grafa zilts atwasi.

Wezā seewa weenmehr bija laba pašaku stahstitaja bijusi, tā wipa ifdomaja ari scho notikumū, tur nebija nekahda leela fantasija wajadfiga, jo tamlihdfigas leetas toreif nebija no retajām, leelajos juku laikos, kuři pehdejos gadu desmitos Franziju pahrsteidfa, kuři wisus sadfihwes apstahklus bija satrizinaiu-chi un daudf gadijumos jau bija noweduschi lihdf wisdashadakām un sarefchgitakām prasibu un mantojumu prahwam, kā to wi-a pasauļe jau finaja, bija simtām reifsu notikuschas. Kad wezā Dissola mahte bija no Elifabetes dabujusi linat, ka Sw. Helenas grafs esot dīhws un uf-turotees Parifē, tad wipa bija nobijusēs, to Renē tagad glufchi skaidri atmīnejās; wip-ch tikai sawā leelā ufudinajumā to nebija pē-nahzigi eewehrojis, bet wezā seewa bija gah-jusi par tahlu, lai waretu agreestees atpakaļ, wipai bija jāļauj schis leetas gaitai turpinatees. Warbuht wipa zereja ari, ka grafs dehlu at-fīschot, jo, ko wi-u netiz un nezer aprobe-fchoia, weentesiga mahte?! —

Tik tahlu kapitans bija schis leetas pehz kahrtas sew iftehļjis, tikai weena leeta nesa-skaneja, wipa tehwa iftureschanās, kūršč bija no noslehpuma atklahschanas atrunajis un ee-runu zelchanu dehļ tee-ibu atjaunoschanas noleedhs, bet wipas pilnām teesibam tomehr nebija pretojees. Tatschu ari te jaunais zil-

weks sew ifpalihdfēja ar pahrroschu lehzeenu. Dissola tehws nebija gribejis sawu seewu par-meleem apkaunot; wipsch bija atturigi ifture-jees un domajis, ka schis notikums ifgaisis, un bef tam, kapitans beidfa sawu slehdseenu, ka katra wihra dīhwe reif atkahrtijas pirmo zilweku liktens: Adams ļaujas no Eewas pa-westees!

Wehl stahwot, Renē saziņa Dissola mahtei wisu scho krahpschanas weidu, kā wipsch to sawā prahā bija ifdomajis, taisni azis un pee tam peeweenoja wehl wisleelakos pahrme-tumus.

„Tu esi mani eegruhdusi wisnepatihkama-kā stahwokli“, wip-ch sauza. „Man, ķeifara kapitanam, wajadfeja ļautees no grafa par krahpneeku un raibu peedfihwojumu mekletaju nolamatees, wisapwainoschakā kahrtā likt sew durwis parahdit, ko es saku, ļautees ifsweest sewi ahrā, un man schi apwainoschana meeri-gi japanes, nedrihkstu par to pat gandariju-mu prasit!“

Weltigi Elifabete mehģinaja saniknoto wihru aplusināt; wipsch bija ļoti dusmigs un weenmehr wairak ufmahzās mahtei ar jaunem pahrmetumeem.

Wezā seewa bija glufchi satreekta; wipa spehja tikai schpukstet un saraustiteem wahr-deem sawu newainibu apgalwot; bet Renē to ne dūrdet negribeja.

(Turpmak wehl.)

Gekschseme.

Kreewijas muifchneezibas prasibas par Bosporu un Dardanejeem.

Petrogradā, 11. martā. Apveeno muifchneezibas sabeedribu kongress schās deenas sehde peepema walsts padomes lozekļa Gurko wakar preekschā likto resoluziju (lehmu) par juhņas schaurumu nodoschanu Kreewijas pilnigā ihpaschumā.

Peremischļas pahrwehrschanā par muhsu zeetoksni.

Kaņa ministrijas ofiziofais organs „Russkij Inwajid“ raksta:

„Zeetokschna eepemschana atswabinās kahdu daļu muhsu spehku, bet eewehrojama daļa waj nu no scheem pascheem spehkeem, waj ari glufchi jauneem, uf preekschu tuhliņ jaifleeto par zeetokschna pastahwigu garnifonu, lai meh paschi waretu abalstitees uf wiņa wehl nesagrauteem apzeetinajumeem.

Tas pats jasaka ari par dalchadeem kaujas peederumeem un pahrtikas krahjumeem. Uf ahtru roku wiss zeetoksni ir jaorganifē pilnigi no jauna. Pee tam japeebilst, ka daudī darba buhs ari pee zeetokschna apstahkļu uflaboschanas, sanitarā siņa, jo, kā dīrdams, zeetoksni nebijis bef slimibam. Wahrdu sakot, daudī puhļu ir preekschā, kamehr eenai dneeka zeetoksni pahrwehriis par draudoschu kaujas figuru muhsu niknājā zihņā pret Austriju. Tomehr schis puhles ir patihkamakas — ar wiņām teek radits mums leels spehks Galizijā, schajā muhsu senajā lēmē, kuņu Kreewija wairs neiflaidis no rokam.

Atreepschanās par Memeli.

Stokholmā, 13. martā. No Berlīnes siņa, ka feldmarschals Hindenburgs pehz notikumeem Memelē uflizis leelas kontribuzijas (soda maksaschanas) Polijas pilsehtam, kuņas no wahzeescheem eepemtas. Lodlei, peemehram, uflikta pusmiljona leela kontribuzija.

„Wetsch. Wremja“ sawukahrt siņa, ka wahzu shtabs solijeas, ka par katru pilsehtu un katru mahju, kas tiksot node lfinata Wahzijas robechās jeb teritorijā, tiksot pahrwehrtas drupās „trihs pilsehtas un trihs mahjas uf kreewu teritorijas“. Eet baumas, ka nodedfinatas waldibas ehkas Suwalkos.

Baltija.

Latweeschu walodas mahziba muhsu skolās.

Pee Rigas mahzibas apgabala waldes nodibinatas komisijas, kuņas iftrahdā notei-

Wahzu kreisera drednautā „Gebena“ liktenis.

Wispahrigu eewehribu saifta wahzu-turku kreiseris „Gebena“, kas pehz sadursmes ar muhsu Melnās juhņas eskadri nonahzis schaubigā shawokli.

Ir finams, ka „Gebenam“ eesifts leels zaurums, tāpat finams, ka Konstantiupolē nawa wajadfigās eetaises un materiala sabojajumu iflāroschanai. Tapehz „Gebena“ leelo eedausijumu uf ahtru roku aiflahpija ar tehrauda bleki un eekschpusi peelehja ar zementu.

Tahda iflahpischana „Gebenam“ dod eespehju, turetees wirs uhdeņa, bet schaut un weft zihņu ar kaņa kuģeem tas, saprotams, wairs newar. Artilerijai darbojotees zements sasprehgā un top nederigs, zaur ko kuģis wairs frontē newar buht.

Naw schaubu, ka wahzeeschi „Gebenu“ grib glanbt no saguhstischanas, tapehz jasagaida, ka wiņi mehģinas to ifwest Melnā juhņā, lai noweetotu to kahdas neitralas walsts ofitā.

Saprotams, ka „Gebena“, atbrūņots un neiflabots, atteiksees no satikschanās ar muhsu kuģeem, jo pretejā gadījumā tam jaet boja.

War ari notikt, ka wahzeeschi wairs ifejas neatrod un „Gebenu“ scho slaweno milfi, paschi ifnihzina.

kumus par latweeschu walodas pasneegschanu widejas un femakās skolās, marta mehnescha beigās pabeigshot sawus darbus. Widuskolu komisijas darbus wada mahzitajs Irbe, bet femako skolu komisijas darbus inspektors Deewkozijsch.

Par tahdu muhsu skolu waldes rihzibu katram aplinigam un tautiski juhto-cham latweetim nu tikai buhtu japreezajas, bet netā domā muhsu — sarkaneē. — „launā Wahrda“ sarkanais apteeķerfellis pat ar dīfēls peeri nemas apgalwot, ka „tahda programu iftrahdā-chana latw. walodai nēhkschot tikai par jaunu. Jo lihdf schim latw. walodas skolotaji warejuschi brihwi rihkotees skolā pee behrnu eepafihlitaschanas ar latw. rakfneezibu“, bet tagad wiņeem buhs uflikti prahwesta Irbes un zitu „tauteschu“ darinati eemauki.“ — Tad, aj breemas, wairs newareschot skolneekus eepafihlīnāt tuwak, ar Raņa un zitu „ja nako“ latw. rakfneeku (domats laikam pafihlītām pornografista Andreja Upischa un kompanijas) „eewehrojameem“ darbeem, pee kuņu „paskaidroschanas“ tad ne weenam ween no muh-u sarkaneem skolmeiftarischem bija labu labā ifdewiba, newainigo behrnu dwehseles peetraipit ar Marksa-Mordechaja un zitu schihdu i-gudrotām sozialisma, t. i. beldeewibas un behtautibas idejam, lai tā labak pofitu wiss ne-schihdu tautas.

Zehsis. Behru kasu dibināschana Zehsis un tuweja apkamē peepem epidemisku raksturu. Gada sah-kumā atklahja trihs pus rubļa kases un paschulaik atkal diwas jau dibinotees. Par beedreem schahdās kasēs teek samekleti wiswezakee un nespehzigakee, kur nu katram peeteizejam ifdodas tos saklauschinat. Zik te war buht wairs runa par kases statutu pirmā paragrafa idealo mehriki, leezina tas apstahklis, ka dalchs pats nemas par kases beedri neufdedewees peeteiz pahrak par 10 beedru, dalchkahrt peeteikteem nemas nefinot. un ja dalchs no peeteikteem sahk atspirgt, tad zaur dalcha „kaseera laipnibu“ luhko eeguht pat peeteiktā beedru kandidatu pahrmajū. Protams, ka schahdi spekulanti luhko tikai eedihwotees, un tā ka dalchā kasē eekluht pat kaseeres, kas tikko sawu wahrdu sehj ufrak-tit, tad spekulanteem weiksme jo labaka. Apķehrigakee beedri gan sahk tabdeem resp. tahdām kaseerem peeprasit falogu, bet zaur labwehligu „brahļu“ gahdibu ari tas ļaujas iipalikt. Bet daudī no sahjis noskato ees un par spihiti labwehligajām spekulazijām sahk ween jau prahtot par tahdas behru kases behrem. Senak dibinatās un aplinigi waditās behru kases leekās buht nodroschinas, un tā ka tants beedri-kandidati peepemti noteiktā wezumā, tad ari beedru skaits tants turas augtakais, kahds pehz statuteem noteikts. — Inteligentakee pilsoji prahto par Sawitarp Ugunsapdr. beedribas un jaunās krahj-aifdewu kases dibinaschanu, bet redfēs, kad un kā tas paweiksees. Dd.

Ogre (Ehrgļu dr.). Saimneekem dara leelas ruhpes jautajums, kā tagad tikt pee sehklas, jo pawasars tuwu. Zitu pagastu waldes gan jau ulaizinaja uf peeteikschanos, zik kuņam meeschu un aifu buhtu wajadlig-, bet Ogres pagasta walde wehl to naw darijusi. Dīrd no ziteem pagasteem, ka muifchneeku kreditbeedriba, kuņa pagasta kapitali nogulditi, leedlotees naudū ifmaksat, prasi lama 6 mehneschu eepreekscheju usteikumū, it kā neraschas un kaņu eepreekch waretu parediet. Tajā reifē, kad ifpahrdewa no pagasta magafinas labibu, no femneeku leetu komisara tika dota pawehle, naudū eeguldit muifchneezibas kreditbeedribā. Ja muhsu paschu bankas ufskaiti par nedroschām, kamdeh] paga-ta kapitalu newareja eeguldit kroņa naudas eestahdēs?

— Par kaņa spehkam nodoteem lopeem ir jau lopu swara sihmes peesuhititas pagasta waldei deh] ifneegschanas nodoto lopu ihpa-chneekem un drihā laikā nauda ari tiksot ifmaksata.

— Ogres pagasta skola sarihkoja 1. martā kaņa eewainoteem par labu skolneeku wakarū ar teatri, dfeedaschanu un deklamazijām. Wakars bija labi apmeklets un wiss noriteja patihkamā kahrtibā. Eepemts 113 rbļ.

— Ehrgļu Lauksaimneezibas Beedribas sarihkotee preekschlasijūmi par lopbaribas sakwaugeem un plawkopibu 6., 7. un 8. martā sch g Ehrgļu Ighitibas Beedribas sahle bija apmekleti kuplā skaitā. Preekchlasijumus pasneedfa Latweeschu Lauksaimneeku Ekonomiskās Sabeedribas instruktors S. Rafewska kgs.

Eejas maksa par peedali-chanos preekschlasijumos bija 10 kap. par deenu no personas. J. Sneedfe.

Rujene. 10. martā noturetā gada tirgū ļaufchu un dalchadas mantas bij pa pilnam: tikai pirzeji tahdi atturigi Sirgeem zenas bij sewischķi aug-ta- un tirgoschanās ar pehdejeem gahja duhschigi. J. E-s.

Sloka. Otrdeen. 10. martā, notika sche leeliska manifestazija Peremischļas eepemschanas gadījumā. Gahjeens sahkas ap pulksten 4 pehz pusdeenas no Kauguru zeema. Nonahkot pilsehtā, kā „Df. W.“ siņa, puhlis peauga lihdf dalcheem tuhkstoscheem zilweku. Starp zitu, manifestanti apstahjās pee weeteiām lalaretem, polizijas, augstakās pirmmahzibas skolas un weetejās krahj-aifdewu kases, kur nolasiņā apswiekschanas telegramas Augstajam armijas Wirskomanderim un Widfemes gubernatoram ar luhgumu, nolikt pee Ņeifara Maje-tates kahjam padewibas juhtas no Slokas pilsehtas un pagasta eedihwotajeem. — Manifestazija peedaliņas wisu weetejo beedribu preekschshwji ar Krahj-Aifdewu Sabeedribu preekschgalā, kuņas wahrda ari telegramas nosuhija. Manifestazijas beidfās pulksten 10 wakarā.

Dikji. Ugunsgrēhks. Nakti no 7 uf 8. martu Skrihweru saimneekam nodega rija. Sadega ap 100 birkawu abholiņa, wairaki birkawi linu, maļamās un tihramās maschinas un daudf ziti darba rihki. Uguns zehlusēs no krahsns. Saudejumi pahri par 2000 r.

Zehre. Otrdeen sche notika leela nelaime: pahrsorahga sahgu maschinas katls, pee kam eewainoti wairaki strahdneeki, dalchi bihstami. „R. Aw.“

Wirzawa. Seimeru mahjās kaimini traks suns sakodis saimneeka 21 g wezo dehlu Arnoldu Seimeri. Sakosti kaimini ari ziti zilweki. „J. W.“

Wentspils. Peremischļas zeetokschna eepemschanas gadījumā 10. martā pilsehta bij gresnoņa walsts flagam. Notika ari patriotisks gahjeens, kuņa weeteja polizija noleedfa dfeedat latweeschu tautas luhgschanu: „Deews, swehti Latwiju“.

— Nosodita baronese Weeteja meertee-nescha kamerā 11. martā ifteesaja suhdlibu pret Gahrdas baronesi von Bucholz par femneeka lamaschanu uf zeļa. Meertesnesis atfina tahdu baroneses iftureschanos par apwainojoschu un peespreeda baronesei 4 deenas aresta, bef pahrwehrschanas naudas sodā. „J. A.“

Leepaja. Paaugstinajums. Leepajas polizijas waldes eerehdnis A. K. Matisons, kas pee pirmās mobilifazijas tika eesaukts kaņa deenesā kā referwes praporschtschiks, tagad par nopelneem kaujās paaugstinats par rotas komandieri.

— Leepajas-Aifputes schaur-sleefchu dfeeliszēja beedribai otrais walsts padomes departaments atlahwis pagarinat lihdf 24. martam 1916. g. termiņu, lihdf kuņam zeļu ministrijas apstiprinaschanai jeesneedf Aifputes-Kuldigas un Aifputes-Saldus liniju, kā ari Leepajas-Aifputes linijas ifbuhwes darbu projekti.

Ahrseemes.

Jauni frantschu brūņu kuģi.

Schints deenas, kā no Parifēs siņa, stahsees frantchu kaņa flotes rindās diwi jauni pahrdrednoti „Provence“ un „Bretagne“, kuņas eesahka buhwet jau 1913. gadā. Wiņu leelums 23.550 tonnas. Diwi ziti frantschu drednoti „France“ un „Paris“, kuņi jau eeskaititi flotē, ari gandrih tikpat leeli. Tomehr jauno pahrdrednautu artilerija daudf stipraka: uf katra no teem — 5 brūņu torpos atrodas 10 leelgabali 13 1/2 zollu kalibra. Katra scho leelgabalu granata swer 1433 mahrzipas. Sahnu brūņas 13 zollu beefas Kuģu ahtrums 21 meļls. Komandā skaita 1100 wihru.

Wisjaunakàs kara siņas.

Pet. tel. aģ. telegramas. 15. martā

(peesuhtitas lihds pulkst. 6 rihtā.)

Muhsu kaujas fronte pret Wahziju un Aultro-Ungariju.

Ofiziali. Kara Wehstnesis. 14. martā. No Auglta Wirskomandeera shtaba.

Reetrumos no Nemanas widus daļas, uf Narewas labā krasta un uf Wislas kreisā krasta 12. martā nebij eewehrojamu pahrmaiņu.

Karpatos mehs eewehrojami gahjām uf preekschu Bartfeldas wirfeenā. Austreeschi atkahpdamees aifdedfinaja Sboras zeemu.

Belgorodas wirfeenā mehs eeguwaḡm apzeetinatu augstumu austrumos no Jaworſchezas. Pee Didjuwas un Kofjuwkas mehs sekmigi atsitam leelus eenaidneeka spehkus. 24 stundu laikā mehs **saguhstijām lihdf 2500 austreeschu ar 40 ofizeereem un eeguwaḡm 7 lofchmetejus.**

Austrumu Galizijā mehs atswedām eenaidneeka bataljonu, kas pee Schoſchowas bij pahrgahjis pahr Dpestru, un nodarijām tam leelus laudejumus.

Kapsch pret Turziju.

Ofiziali. Kara Wehstnesis, 14. martā. No Kaukafijas armijas shtaba.

12. martā notika atsewischkas sadursmes Aiftschorochas rajonā un Oltas wirfeenā. Pahrejā frontē deena pagahja samehrā meerigi.

Solonikos, 13. martā. No Mitilines ſipo, ka Smirnas walijs (gubernators) Rachmibejs tiksot atzelts, tadeh, ka wedis sarunas ar angļu admiralu, un wiņa weetā nahkschot wahzeetis.

Stipra pastahwiga wehtra kawē kara darbus Dardanejos.

Kara lauks Franzijā un Belģijā.

Kara Wehstnesis. Parisē, 13. martā. Ofizials deenas ſipojums.

Deena pagahja frontē pa leelakai daļai meerigi. Leetus lija gandrihf nepahrtraukii. Starp Maasu un Mofeli kā ari pee Eparſchas tika at-isti wahzu ulbrukumu.

Kara Wehstnesis. Parisē, 13. martā. Ofizials wakara ſipojums.

Belģijā, Nuporas rajonā noteek artilerijas kauja. Seemeļos no Senſcharſchas mehs eepehmām fermu, kas atradās muhsu liniju preekschpusē. Schampapa noteek bombardeschana bef kahjneeku ulbrukumeem. Elfasē pee Reichakerkopfas wahzeeschi aļeha muhsu tanschejas ar karstu schķidrumu, bet neeguwa nekahdu panahkumu. Seschi muhsu lidotaji bombardēja Fraskatā gaisa kuģu paleeweni un Mezes staziju, nomeſdami ap 12 bumbu. Bumbas tikamestas ari uf kafarmem austrumos no Strasburgas. Lidotaji atgreefās neapskahdeti.

Nogremdeti twaikoņi.

Londonē, 13. martā. Twaikonis „Delmira“ nogremdets no wahzu ſemuhdens laiwas zeļā uf Bulonu. Komandai dotas 10 minutes laika kuģi at-taht. Kuģa laudis ifkahpuschi uf Waitas salas.

Duwrā, 13. martā. Holandes twaikonis „Medea“ zeļā no Soluņas uf Londoni nogremdets no wahzu ſemuhdens laiwas deenwidos no Bitschhedas. Lauḡis, ifglaḡbis angļu kuģis.

Londonē, 13. martā. Norweģu kuģis „Diana“, kuſsch peenahza Soutschildſā, ſipo, ka wahzu gaisa lidojamais aparats, laifdamees uf Kalē pusi, nometis uf kuģa 500 bultas. Kuģa komanda paslehpusēs ſem kuģa deķa. Zeetis naw neweens.

Daschadas siņas.

Likumprojekts par parahdu un teesas spreedumu termiņu pagariņaschanu.

Petrograda, 13. martā. Teesleetu ministrs eesneedſa ministru padomei likumprojektu par teesibu doschanu teesu un administratiwām eestahdem pagariņat waj ifdalit uf wairakeem termiņeem parahdu un teesas spreedumu samaksaschanu.

Nogrimusi amerikāņu ſemuhdens laiwa.

Nujorkā, 13. martā. No Honolulu ſipo, ka amerikāņu ſemuhdens laiwa „F 4“ nogrimusi taif brihdf, kad laiwas laudis nodarbojuschees ar mahzibas schauschanu. Meklejoj atrast, ka laiwa guļ leelā dīļumā. Ufzelschanas mehģinajumeem nebij panahkumu. Baidas, ka 25 laiwas laudis gahjuschi boja.

Ķijewā, 13. februari. Peremischlas komandants generalis Kufmaneks lihdf ar sawu adjutantu pirmās klases wagonā 13. martā atbrauza Ķijewā un aifgahja uf zeetok-chņa shtabu.

Londonē, 13. martā. Sweedru twaikoņus „Weru“ un „Schannu“, kuſi gahjuschi ar rihsu lahriņu uf Glasgowu, nowehruschas angļu muitas eestahdes. Kuģus apwaino, ka lahdiſsch nemts no wahzu twaikoņa Wigā preeksch sweedru ostam.

Stokholmā, 14. martā. No Rotterdam ſipo, ka twaikoņa „Medea“ nogremdeschana sazeħlusi Hollandaleelu ufbudinajumu. Notureta walsts padomes ehde.

Romā, 13. martā. No Triestas ſipo, ka austreeschi energiski turpinot apzeetināt Italijas robeſchu. 13. martā atwesti pee robeſcham 4 kahjneeku pulki. Bola-garnifons pastprinats lihdf 100,000 un atwesti 4 jauni meferi.

Sofijā, 13. martā. No Bukarestas scheeeradās generalis Po.

Kara ainas.

Pehz tehjas ...

„Now. Wr.“ rakſta:

Daudf werſtu gaſumā welkas muhsu walpi un tajos, kā kurmji ſemē eerakuschees, ſaldati apsargā zeļu uf Warschawu.

Nowehrotaji walpos pa mafcem zaurumiņeem ufmanigi seko wahzeeschu rihzibai. Walpos walda klusus. Saldati snaufsch. Weens, ours slinki un negribot ifmet pa wahrdam.

Schodeen teizama deena. Eewainotu lihdf schim wehl naw.

„Klausees!“ kahds pagrūfſch sawu beedri, kuſch walpa paschā tahlakā weetā guļ, seju eebahſis ſlapjos salmos un aifmidſis zeeschā meegā.

„A-a“, guletajs meegā atruhz.

„Breesmigi gribas dert! Aifeesim uf tehjnizu!“

„Bet wahzeetis?“

„Lai schauj. Eet tomehr war“

Abi beedri rahpodami ifkjukt no walpeem un pa pahſhtamu teziņu eeschmauz Borſchimowas saħdſchā.

Gaņa eela. Pussagruwuschas krahsnis un skurſtepi. Daudf dſiļas bedres, kuſas ifrakuschees granatas. Resni wihtoli ar wisām saknem ifrauti un guļ nekahrtibā sagahfuschees. Lodes swilpodamas aifſchinkſt gaſ krahsnim un meklē upurus klajā laukā. Paretām saħk spreghat lofchmeteji. Saldati ſteidfigi nokriht pee ſemes un gaida, kamehr schauschana norims.

Lihdf ſaldatu tehjnizai ir apmehram puswerſte. Nefin aif kahda eemesla schi buhdiņa ar plihti palikusi wesela. Tehjniza ļaufchu pilna. Plihts kuras un uf tās uflikti katlipi.

Aif buhdiņas bedrē ſaldats wahra uf ugunskura kartupeļus. Pehkschņi — trach! Bumba sprahģt gluſchi tuwu. Uguns ifjuhķ, katliſsch nokriht un kartupeļi ifbirſt.

Saldats papurina galwu. Paskatās uf wahzeeschu pusi. Padraud ar duhri. Salasa kartupeļus katliņā, sarihko ugunskuru un ufpuhsch atkal uguni.

Bet wahzeeschi, kā redlams, saħk mehrķet uf ſaldatu tehjnizu, uf kuſeeni lido granatas. Saldati pafteidſas sakurinat uguni, pee-met maiku, bet neweenam negribas aifeet bef karſta uhdeņa.

Ţschetrpadsmitā granata trahpa buhdiņas jumtu un koka mahģiņa eesahķ degt.

„Klusak, behrni! Rahpus leenat! zitadi wahzeeschi saħks schaut,“ prahģgakee ſaldati saka.

Saldati atskatas atpakaļ, kād atrodas jau saħdſchas widū. Baltos duħmos eetinusēs wisa buhdiņa.

„Ēķ, tu, nolahdetais wahzeeti! Pagaidi tikai!“ ſaldati sirdas. Aif-neeguschi sawus walpos, ſaldati ķeras pee ſlitem un ufmanigi wehro wahzu walpos, waj tur neparahd-sees kahda wahzeescha galwa. Apschaudischanas kjuħt aifween ſupraka.

„Wahzeetis ir bailiģs. Sehđ kā pele aif slotas,“ muħsejee ſoboja.

„Waj nedfirdi, kā sprahģt?“ zis jautā.

„Nekas nesprahģt,“ atbild weens no ſaldateem, iflez no walpa un skrej gabalu uf preekschu pa klaju lauku ſem eenaikneeka uguns un atgreeſchas sweiks un wesels atpakaļ walnt.

Urrā! ſaldati ufsauz pahrdroschneekam.

Nakti wahzeeschi pee saweem walpeem uſſtahdijschi diwus ufsaukumus kreowu un poļu walo lās.

Kahds no muhsu ſaldateem nodomajis nakti schos plakatus noraut. Wiſsch klusi aifrahpo lihdf ſtabeem un saħk weenu kuſinat. Wahzeeschi wiņu pamanu un saħk apschaudit. Pahrdroschneeks behģ un eekriht kahdā granatu ifrautā bedrē, kur guļ muhsu un wahzeeschu lihģi, bet pehz laiziņa pahrnahķ neaifskahrts un atnes 8 muħsejo flinte. Wiſsch solas eet pehz ſlitem ari nahkoschu nakti.

Riga.

Uf Galiziju schints deenas atkal aikomandēs no Rigas wairakus dīfēlzeja eerehdpus, jo muhsu rokās tagad atrodas ap 4200 werftu garsch Galizijas dīfēlzeju tihkls, kas sawelts pilnigā kahrtibā.

Atļauja atgreestees Rigā. Atļauts atgreestees Rigā Wahzijas pawalstneezei Walentunai Frelich un Austrijas pawalstneezei Machowitsh.

Schagada janwarī peedfimuschi 786 behrni, 10 starpā 27 nedfihwi, un miru-chi 714 zilweki, tā kā eedfihwotaju skaits dabi-ki wairojees par 46 dwehselem. Salaulati 337 pahri

Zihruji dīrdeti 11. martā Mihilgrahwja apkahrnē.

Leels ugunsgrēhks Rigas drahschu fabrikā. 13. martā rihā itzehlās ugunsgrēhks Rigas drahschu fabrikas zinkoschanas nodalā, Daugawgrihwās eelā № 22/24. Iifioja leelo ugunsgrēhku un dīhfi art peestēdīfās daschas zitas kolonas, bet ehku glahbt wairs nebija eespehjams. Sadega ari maschinas un cetaises. Saudejumus rehķina pee 80 000 rbļ., kamehr nōdeguschās ehkas un maschinas apdroschinatas par 65,000 rbļ.

Naudas wahkschana par labu armenju behgleem, eewainoteem serbeem un meļnkalneescheem 13. martā pilsehtas nomalēs pagahja loti dīhwi, jo katrs leedoja pehz ee-pehjas.

Pulzinsch fchehlsirdigo mahsu 13. martā aishrauzā uf kaŗa lauku.

No Kurfemes robefcham Rigā eeradu-chees daudf behģļu dehļ finameem notikumem pee Klaipehdas.

Jelgawa.

Telefona sarunas starp Jelgawu un Rigu atkal atļautas, bet, protams, tikai kreewu walodā

Leelā peektdeenā, 20. martā. liturģi-ka deewkalposchana tiks notureta Nikolaja bafnizā pulkst. 5. p. pusd. ar dfeedaschanas un mulikas, preekchnesumee n. Jaunas dfeedmas, kuŗas dfeedas draudie deewkalposchanā, buhs dabujamas pee ee ejas bafnizā par 10 kap.

Par Jelgawas-Bauskas aprinķa preekschneeku eezelts — barona Sasawetā — līdīschinejais Kalwarijas aprinķa (Suwalkas gub.) preekschneeks Stachowitschs.

Rigas pasta un telegrafa apgabala preekschneeka pafinōjums. Tā ka wehstules kaŗa guhstekpeem, ka ari kreewu pawalstneekem, kuŗi atrodas ahrfemēs, un tāpat ar mums kaŗojoschu walstu peederigeem, kuŗi atrodas Kreewijā, bef iifephmuma padota-kaŗa zenfurei Kreewijā un ahrfemēs, tad lai zenfure ahrtrak waretu iifzenfet un pasts schās wehstules nosuhit, eeteizams korespondenzes ar kaŗa guhstekpeem un otradi rakstīt uf sewischķām pasta kartiņam, kuŗas pasta walde tam noluhkam schajās deenas iifdewuse un peesuhtis wi-ām pasta eestahdem, ko pahrdot publikai par kapeiku diwas kahrtiņas Sarakstites war ar kaŗa guhstekpeem kreewu, frantschu un wahzu walodā, kamehr zitas walodās rakstītas kartiņas nosuhitis tikai tad, ja zenfure gadisees scho walodu prateji. Eeteikdama sche aprakstītas pasta kartes, pasta walde peemetina, ka ar to naw aifleeģts iifleetot ari parastās pasta kartes, kahdas iifdod pasta walde, priwatas personas waj eestahdes.

Pawasaris aifween wehl — par spihti wiseem wiņa wahtnescheem, mefcha losim, zihrujeem un siraideem, kuŗi weetu weetam redfeti un dīrdeti — nepaspehjomahkt wezo feemu: pehz pahris deenu atkuschņa 14. martā rihā termometers atkal rahdija 10 gr. lem nulles.

Administratiwi sodi. Iwans Woiwods, par sarunaschanos pa telefonu latweeschu walodā, sodits ar 15 rbļ. waj 10 deenu zeetuma.

Grafs Pawils Medems, par suņa laischanu uf eelu bef ufpurņa un saitiņas, sodits ar 3 rub. (Sunis sakodis Olgas Anderson meitiņu Walliju.)

Swehrinata adwokata Rofzius rakstwedis Samuels Kukowskis, par ufrakstu uf ofiziela kuwera wahzu walodā, sodits ar 10 rbļ. waj 7 deen. zeetuma.

Kahrlis Lindemanis, par kauschanos uf eelas sodits ar 3 deen. zeetuma.

Par nakts meera trauzeschanu sodi Frizis Preede, Tēdors Kaufertis, Olga Feodorowa un Alma Zaune — katrs ar 3 deenam zeetuma.

Wehstulneeks.

Sargatees no leekeem sweschwahrdeem!

W. Lgsd. — Sasm. Par siņojumu paldees! — Bet, kā redsat, nahzā drusku par wehlu.

J. Sn. — O. Pehz laiziņa kad buhsim tuwak eepasinuschees, iifdīdisim Juhsu wehleschanos labprah.

J. Spr. — R. Tahdā weidā gan ne ees.

J. S. — Hark. Suhtijumu saņehmām. Paldees Ar laiku iifleetos m.

stud. A. K. — L. Eesuhtitais derēs. Par atsinigeem wahrdeem paldees!

Atbildigais redaktors: **N. Puriņsch.**

Isdeweja: Sabdr. „Latweeschu Awises“.

Печатать разрешается. Митава, 14 марта 1915 г.

Schis deenas numuram eet līdīfī „Bafnizas un skolas“ peelikums.

Fuhrmaga weikalu

ar wiseem peederumeem, kā: sirgu, eejuhgu, jaunu droschku un tamaras pahrdod fuhrmanis. Adres.: Swentes eelā 7, pee kaleju meist. Snarska (158 3)

Pasaudets

no malkas wedejeem stempelzirris brauzot pa Dabels-hoseju un Walles eelu līdī-Wilka sehtai. Pret pat algu lūhds god arad. usdot sawu adresi Wilka eebrauzamā weetā (Leelā eelā) sem **D. N.** (161-2)

Ka Leeldeenās jau tuvu klahit, To kalendars mums skaidri rahd; Un tadehļ steigsim ari upostees, Jo nevar kaunā tatschu paliktees. Kas ja tīv garschu nēpeelee, Ar wisai gruhti nenoteek. Ja dascham padoms wajndisgs. Tur waru buht es palihdisgs: Juhs, meitas, olas nowahreet Un skaistās krahsās mahlejeet; Juhs, puischi, kareet schuhpoles Beksch sehķuhpeem waj ar birstalks. Kurp swehtkos meitas aizineet Un tās pehz kahrtas sehuhpejeet, Lihds olas, tā kā dahwann, No wipam juhs tad sapemtu. Pee wisa wehl schā gahdajeet, Kā sowi skaiati apgehrheet, Ko pakalpot war Rigas Basars, Kam drehbēs modes, labum' swars. Jo tad, kad meitas sehuhposeet, Un skaistas meldijas dseedaseet, Tam pehdejām sahsks meeschin dīhgt Un juhsu rokās slīngtū slīhgt. Ja, jaukt, jauki dshiwot Leeldeenās, Kad katrs par to jau eepreekseh ruhpejās!

Bes konkurenzes!

Noteiktas zenas.

„Rigas Basars“

Jelgawā, Katoļu eelā Nr. 12, Kairinas eelas stuhri.

Leel-Sesawas Krāšanas u. Aizdošanas Kasse

(Jelgawas Lauks. Beedribas namā) Jelgawā, Katoļu eelā № 44. Beedru garantija neaprobežota

BILANCE

31. decembrī 1914. g.

Kontl.	Aktivā.		Passivā.	
	Rbļ.	K	Rbļ.	K
Kasse	4804	92		
Beedru daļas			9157	15
Noguldījumi ar uzsacišanu			1137086	14
Aizdev. pret galveneekem	369421	08		
" " nekust. ipasumu	360626	01		
" " vērtspapireem	359962	—		
" " eekilājumeem				
Dividende			280	35
Noguldījumu rentes			50029	39
Aizdevumu rentes			5686	14
Inventars	1790	41		
Rezerves kapitāla vērtspapiri	3700	17		
Tekošs rēķins citās bankās	27970	96		
Rezerves kapitāls			8457	24
Darības kapitāla vērtspapiri	66106	—		
Aizdevumu rezerves			5365	91
1914. gada peļņa			9907	92
Dažādi caurejoši konti	31586	85		
	1225970	18	1225970	16

Kasse maksā par noguldījumeem par gadu līdz 6 1/2% skaitot no noguldīšanas deenas. Noguldījumi atsvabinti no visēem kroņa nodokļeem. Par aizdevumeem gem 7 1/2—9% Rakstu naudas nekādas netop pēmtas. Kases darīšanas noteek katru darbdeenu no plkst. 10—3 (92-3) Valde.

Leel-Sesawas Krahschanas-Aisdoschan. Kasse

(Jelgawas Lauksaimneezibas Beedribas namā) Jelgawā, Katoļu eelā № 44.

generalsapulze

teek zaur scho sasaukta uz 18. martu*) 1915. g. plkst. 3 pehz pusd. Jelgawas Lauksaimn Beedribas nama sahlē.

Deenas kahrtiba:

1) 1914. g. darbības pahrskats; 2) Rewisijas siņojums; 3) Darbības plans 1915. gadam; 4) Statutu pahrgrosischanas projekti; 5) Daschadi preekshlikumi statutu robeschās; 6) Wehleschanas *) Agrak uz 10. martu 1915. gadu issludinātā generalsapulze newar notikt tanī deenā, bet tajapahrzeļ us 18. martu.

No „Latweeschu Awischu“ redakzijas Isdotas schahdas grahmatas:

„Baraba!“

Stahsts no Kristus laikeem. No angļu rakstneezes Marijas Korelli. Tulkojis Ed. Rudsits. Maksā 60 kap., pa pastu peesuhtot 67 kap.

„Starp eenaidneekem“

Kahda jaunekļa 1812. gada kaŗa azuleezineeka deenas grahmata. No P. Awenariusa. Tulkojis Ed. Rudsits. Maksā 20 kap., pa pastu peesuhtot 26 kap.

„Uhdens wirpulī“

Henriķa Senkewitscha romans. Tulkojis Fridis. Maksā 40 kap., pa pastu peesuhtot 46 kap.

„Muhsu noseegums“

I. A. Rodionowa stahsts. Tulkojis Ed. Rudsits. Maksā 20 kap., pa pastu peesūtot 26 kap.

„Deks Troms“

Holandeeschu rakstneeka Kiwita stahsts. Tulkojis J. P. Maksā 20 kap., pa pastu peesuh-tot 26 kap.

Dabonamas „Latweeschu Awischu“ ekspedicija Jelgawā, Katoļu eelā Nr. 44. Tahļrunis 981.

Weikalneekem parastais rabats.

